

سيف الحلوک مخزن و بھت دی لازوال داستان ہے۔ نثار اورو۔
 قصہ سرف الحلوک دا اصل ناں سفر العشقی ہے۔ جس
 دے پنج آب عاشق شہزادہ اپنے محبوب نوں پاون لئی
 مصیبتاں جھڑا اے تے اخیر اونوں پالیندا اے۔

General Instructions

1. Give numbering to headings

2. Do not write lengthy paragraphs. Write medium sized paragraphs with headings.

3. There should be around 12 headings for 16 marks question.

4. Draw figures/diagram/flowchart where needed.

5. Start new question from fresh page.

6. Each answer should start with Introduction and end with Conclusion.

7. Give more weightage to expressly asked part/s of the question.

8. Change colour scheme for references to give them more visibility.

9. Manage time well.

10. Wide page borders are discouraged. Should be reasonable.

11. Avoid writing wrong references.

خاتون نون سناندا ایے - ملکہ خاتون بدیع الجمال پری دی
سہیلی سوئی ایے - قہر سیف الملوک نے بدیع الجمال پری

Poor presentation

دی شادی بندی ایے -
ماد شاہ دا بیٹا ہون کر لئی سیف الملوک دی زندگی وڈی
مشغلی تے سناندا دی - ایس دن باوجود سیف الملوک
ایڈامہ اوکھا سفر تے اوں سفر وچ مشکلات دا
سامنا کر کے اپنی منزل تک پہنچیا - ایس دوران اوہ مٹرک
کیتے دیس چلا جاندا پر اوں نے صبر تے عزم و ہمت
نال نہ صرف ملکہ بدیع الجمال پری تک پہنچیا بلکہ
بلاواں نال مقابلہ کر کے سرانڈپ دے بادشاہ دی
دعوت دیں وی ریا کر دیا - سیف الملوک زاپیم
ویاٹی نہ کسے معاوضے تے نہ کسے راج لئی کہتی -

سوانح عمری 5

ڈاکٹر فقیر نے ایس دھرتی دے لوکاں نوں کہہ نیوایا
پنجابی زبان تے ادب دی خدمت کرن والیاں اچ ڈاکٹر
فقیر محمد داہناں اچا بیٹا کڈھدا ایے - ایہناں نے ایس دے
دھرتی دے لوکاں نوں کئی ایسی جباتی وقف کیتی ایے
پچھو پچھو فقیر محمد دے ایس دھرتی دے لوکاں لئی کج
کیتے کیتے کیتے

۱ - سوئے رب دی ثناء

ڈاکٹر صاحب آپ وی سوئے رب دی ثناء دیندی
چوٹ تے کر دے مس توں پوراں لوں وی پندرہ سن

بقول ڈاکٹر فقیر محمد

سے پندرہ سوچ، تثلبت دارنگ دھکا

ذرا رنگ تو حیدر دا چہرہ ہے دے

دناں وچ ویکھن پتھر شکن بن دے

جسے یوح ندیم نے پتھر وچ دے شی

2- آخری نبی نال عشق

ڈاکٹر فقیر محمد اوری نبی اکرم نال عشق کر دے سن نے اپنے لوکاں

توں وی حضور ہی دے مقام ورے دسدیاں سیویاں

کیندے نیں -

یہ سیریاں محمدان نصان توں بویت اٹان مقام عدا

سیا اپنے شعر بہا نال میں وچ لکھ کے نام محمد عدا

حضور دی اطاعت ابیان

اللہ ہی دے آخری نبی حضرت محمد دی اطاعت

خدا دی اطاعت اے اطاعت دا مطلب اہم اے

جیٹری گل حضور نے کہی نے خیر رکھ کرن دا حکم کہنا

ادہ کم کرنا کے حدیے کماں توں منع کیا اوہ کم نہ کرنا -

ڈاکٹر صاحب بیرونی نبی دی اطاعت کر دے سن نے

احیہ بیان لکھتاں وچ وی حضور دی اطاعت دا بیان اے

یا قرآن پاک نے عمل دا درس

تو حیدر نے رسالت دے امرا توں مگرہن قرآن پاک اچھے

گئے اصولاں نے عمل کرن دا حکم اے - ڈاکٹر صاحب

نے آپ ہی قرآن پاک نے عمل کیا نے آئیاں لوکاں توں

وی لکھن کئی -

5- اسلامی نظام زندگی -
آپ اک اسلامی گھرانے دے چشم و چراغ سن۔ اس لئی
اونہاں نے ساری حیاتی اسلام دے مطابق لکھی
تاکہ اسلام دا پیغام دیندے رہے۔

6- جہاد دا سبق

ڈاکٹر فقیر محمد اک مجاہد سن۔ اونہاں نے اسلام دی خاطر جہاد
کے بارے ایہاں سنگیاں ساتھیاں تے مثال دے لوکاں توں وی
مباد دا درس دتا۔

7- آزادی دے عاشق

کس وی قوم لئی آزادی ہون وڈی شہیدری اے۔ منہاں بی دھرتی
دے مہمان پتر ڈاکٹر فقیر محمد پھر آزادی دے عاشق سن تے
ادھیاں نہیں پاکستانی دھرتی دی آزادی دی خاطر لکھیاں
لکھیاں۔ جنگ دے ویلے اونہاں نہیں سپاہیاں دی
بھت و دھان لئی "سدا ان دن" دے نال لڑ جتگی لکھیاں
لکھیاں۔

8- قربانی دا درس

ڈاکٹر فقیر محمد سوراں دے دوراں آزادی دی جنگ پورچی
سی وندے دوراں لے جنگ اچ اونہاں توں آپنیاں لوکاں توں
قربانی دین لئی پیر علم کہیا۔

9- جوواناں توں بھت دا درس

ڈاکٹر صاحب جوواناں لئی اک وڈی مثال سن۔ کسے وی قوم
دی کامیابی اچ تو جواناں دے ہاں خاص ہوندا۔ آپ
نے جوواناں توں بھت و دھان لئی لکھی لکھیاں لکھیاں۔

بول مٹی دیا یا ویا دی فکری مٹی خوبیاں دسو۔
پنجابی ڈراماں دا ایہ مجموعہ 1977ء وچ پنجابی ادب اچ
شائع کیتا۔

بول مٹی دیا یا ویا دی فکری مٹی خوبیاں

1۔ علامتی ڈرامے

سجاد حیدر پوراں دے ایس ڈراماں دے ٹھوٹے اچ اوہناں
تیں علامتاں ورتیاں ہن جوں جوں ڈرامہ آگے ودھدا اے
تے ایہناں ڈراماں کرداراں دا پتہ لگدا اے۔

2۔ خود فریبیاں، منافقتاں نے مکاریاں دی تہنا

سجاد حیدر پورا دے ڈرامے لوکاں دیاں منافقتاں، مکاریاں
تے فریبیاں دی تہنا کردے دسدے ہن۔

3۔ انسانی نفسیات دا اظہار

سجاد حیدر نے اپنے ڈراماں اچ انسانی نفسیات دا اظہار
کیتا خاص کر اوہناں دے آخری ڈرامے اچ منوں جی دا
کردار جیڑا نفسیاتی سرچش سی۔ لکھاری دے بقول
انساں توں انساں دی نفسیات سمجھن دی کوڑا اے۔

4۔ علامتاں کے استعمالے

لکھاری نے اپنی لکھناں اچ پنجابی علامتاں کے استعمالے
استعمال کیتے ہن۔ جیڑوں بول مٹی دیا یا ویا اچ ' 091
انسانیت دا بھوکے لہری ٹوکرا نی "

سوال نمبر 07

جو نھڑاں طنز و مزاح سے آگے چلتی لکھتے ہیں وہ پروا کرو۔

ارشاد سیر پوراں جی دے ایسے انشا کے اچے جو وہ
انشا کے نہیں ہے ایسے دا جڑ پھر نال کچھ ایسے اچھے اچھے
اونیاں ہیں۔

1- مزاح دا مجلس انداز

ارشاد سیر پوراں نے جو نھڑاں دے وجہ پاسے دے مزاح دا
انداز رکھیا ہے ایسے ایسے وی ہتھ دے دی حسابی چھلان
سچ نہیں چھلان ایسے انشا کے لوں پڑھ کے ایسے لگدا جیوں
کسے مجلس دے وجہ کوئی آپ وی ہس لایا سووے دے

دو جہاں توں وی پیار پایو دے۔

2- پنجابی ادب دی پہلی کتاب

جے اسی پنجابی ادب دی کل کر لکھتے ایسے اچے مزاجی
تخلیقی نے صوتی کتاباں، بویت سداں نہیں پر جو نھڑاں
ایسے ایسے جی لکھتے ایسے جی پنجابی ادب دی پہلی
مختر لکھتے ایسے

3- طنز و مزاح دا ٹوپیکلا انداز

لکھتے ہیں جو نھڑاں اچھے طنز و مزاح دا آگے پڑھلا
انداز اپنا لکھتے ویسے وجہ اونیاں نے لکھی برائیاں دا
حوالہ ڈنگرہ کیتا ہے۔ پڑھتے آجے ایسے سچے لکھتے
جیوں اونیاں نے لکھتے ایسے پہلے مہمان توں رقت سمجھا جانا
سی براج دے دور مہنگائی کر کے مہمان رقت بینا چارہ لکھتے

سوال نمبر 9

ڈرامہ نگاری

ڈرامے دا لفظ یونانی لفظ 'ڈراؤ' توں نکلیا اے جیہدا مطلب اے 'کر کے دکھانا'۔

اصطلاحی معنی اے اے ڈرامہ سوہ دا مطلب اے کہ کسے وی گل یا واقعے توں ایوں کر کے دکھانا جیوں اے جو بیویاں دے۔

ڈرامے دیاں کئی خصوصیات ضرورتاً (ارکان) ہن جیہڑے ایسے لکھے گئے۔

1- کردار نگاری

2- کہانی اقصہ

3- دیالوگ

4- منظر نگاری

5- مکالمہ نگاری

6- زبان تے بیان

7- پچھس

8- تضاد یا ٹکراؤ

9- ڈرامے دے رنگ

ڈرامے دیاں قسمیں

ایک ڈراما،

سٹیج ڈراما

ٹی وی ڈراما

ریڈیو ڈراما

پنجابی ادب اچ کافی

پنجابی ادب اچ سرگزشتوں صنف کافی اے۔
چھتری اپنے مزاج پاروں سب پڑوں ودھداے اے۔
لغوی معنیوں بارے کوئی داغ گل نہی کہی تھی۔
لوکاں دی کافی وارے وکھری رائے اے۔
کافی دا لفظ کنی جوں تھکیاں جیہدا مطلب اے کافی
جیوں وکنی باللہ شہیدا (شرح ادب دی گواہی کافی اے)
کافی بندہ سنی موسیٰ اچ اک راگ تے تھانہ تھی اے جیوں
کافی آکھیا جاندا اے۔

اصطلاحی معنی اچ کافی اوتھوں آکھیا جاندا اے جیہدا معنی
فلسفہ تصوف یعنی اللہ سب اگلاں دا ذکر تھوے۔

کافی وج اللہ نال محبت، عاقبت دی فکر، عبادت تے ریاضت
دا ذکر تے چند ظلال دی تلفیق دا درسی ملدا اے۔